МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

з дисципліни

«Державна соціальна політика»

(для бакалаврів)

Київ - 2016

Підготовлено доцентом кафедри публічного адміністрування В.В. Утвенком

Затверджено на засіданні кафедри публічного адміністрування (протокол №2 від 01.09. 2016 р.)

Схвалено Вченою Радою Українсько-Азербайджанського інституту соціальних наук і самоврядування Г.А. Алієва (протокол №2 від 06.10. 2016 р.)

Утвенко В.В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Державна соціальна політика» (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016. – 54 с.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Державна соціальна політика» містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, зміст самостійної роботи з дисципліни «Державна соціальна політика», а також список літератури.

©Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися і займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчального процесу студентами у вільний від занять час.

Метою самостійної роботи є сприяння якнайглибшому засвоєнню студентами знань з дисципліни «Державна соціальна політика», ознайомлення їх з основними поняттями дисципліни, поглиблене вивчення теоретичних засад та практичних механізмів державного управління соціальними процесами на регіональному і місцевому рівнях, шляхів їхньої оптимізації. Також методичні матеріали передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми і формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Державна соціальна політика» становить приблизно 66 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи студента з дисципліни «Державна соціальна політика» визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача. У пропонованих методичних рекомендаціях розглядаються форми самостійної роботи студентів, порядок організації та контролю самостійної роботи. Подаються основні питання з курсу дисципліни, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також тестові завдання. У ході вивчення даної дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об’єктом, метою, завданнями та функціями дисципліни, розглядають практичні механізми реалізації соціальної політики органами державної влади.

Поглиблене вивчення дисципліни дасть змогу студентам **знати:**

- сутність та основні поняття дисципліни, відмінність соціальної політики від інших напрямків діяльності органів державної влади;
- особливості взаємодії органів державного управління з органами місцевого самоврядування на місцях в реалізації соціальної політики;
- нормативно-правове забезпечення реалізації соціальної політики органами державної влади;
- основні напрямки соціальної політики органів державної влади;
- особливості вироблення державної політики в сфері праці та трудової міграції;
- фінансове забезпечення та проекти органів державної влади щодо реформування розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів;
- розвиток ринку праці та зайнятості на регіональному і місцевому рівнях;
- особливості взаємодії органів державної влади на місцях і органів місцевого самоврядування щодо зменшення бідності та безробіття населення;
- державну політику в сфері регулювання доходів населення;
- особливості вироблення державної політики в сфері соціального захисту населення;
- механізми надання соціальної допомоги різним категоріям населення України;
- специфіку пенсійного забезпечення в Україні;
- основні напрями модернізації державної політики у сфері соціального захисту окремих верств населення України;
- характерні особливості формування соціальної політики органами виконавчої влади в різних сферах життєдіяльності: освіті та науці, охороні здоров'я, власне соціальній сфері тощо.

Отже, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни «Державна соціальна політика» спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ предмету, а також застосування ними здобутих знань, вмінь і навичок на практиці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

«ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА»

Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни
1. Сутність та головні ознаки держаної соціальної політики
2. Соціальна політика як суспільний інститут та інтеграційний механізм реалізації соціальних та гуманітарних прав людини
3. Правове регулювання забезпечення соціальної політики органами державної влади
Змістовий модуль 2. Основні напрямки та механізми реалізації державної соціальної політики
4. Ринок праці і зайнятість. Бідність та шляхи її подолання.
5. Державна політика у сфері праці та трудової міграції
6. Державна політика у сфері регулювання доходів населення
7. Державна політика у сфері соціального захисту населення
8. Державна політика в сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування
9. Особливості державної політики щодо надання соціальної допомоги в Україні
10. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення
11. Соціальне обслуговування
12. Державна політика в сфері пенсійного забезпечення в Україні
13. Основні напрямки та механізми модернізації державної політики в сфері соціального захисту окремих верств населення
14. Державна політика в сфері освіти, науки та охорони здоров'я

15. Державна молодіжна політика в Україні
Разом годин: 150

Зміст

самостійної роботи з

дисципліни

«ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА»

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Тема 1. Сутність та головні ознаки держаної соціальної політики

1. Державна соціальна політика як навчальна дисципліна.
2. Об’єкт та предмет дисципліни. Функції дисципліни.
3. Роль органів державного управління в реалізації соціальної політики в населених пунктах. Взаємодія органів державного управління та місцевого самоврядування.
4. Головні перешкоди на шляху до ефективної реалізації державної соціальної політики.
5. Соціальна інфраструктура населених пунктів як об’єкт соціальної політики.
6. Основні сфери соціальної політики органів виконавчої влади.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність соціальної політики.
2. Назвіть головні ознаки соціальної політики.
3. У чому полягає предмет дисципліни?
4. Розкрийте об’єкт дисципліни.
5. Висвітліть мету та завдання дисципліни.
6. Назвіть основні функції дисципліни.
7. У чому полягає соціальна політика органів державної влади?
8. Яку роль відіграють регіональні та місцеві органи державного управління в реалізації державної соціальної політики?
9. Назвіть основні складові соціальної інфраструктури населених пунктів.
10. Вкажіть основні сфери соціальної політики органів виконавчої влади.

Теми рефератів:

1. Теоретико-методологічні засади дисципліни “Державна соціальна політика”.
2. Головні ознаки соціальної політики органів виконавчої влади.
3. Основні сфери соціальної політики органів виконавчої влади.
4. Взаємодія органів державного управління та місцевого самоврядування в реалізації соціальної політики.
5. Основні напрямки реалізації державної соціальної політики.

Тестові завдання:

І. Соціальна політика органів виконавчої влади – це:

а) система програм, служб та заходів з боку органів виконавчої влади, спрямованих на досягнення соціальних цілей;

б) комплекс заходів органів виконавчої влади, що охоплює усі сфери життєдіяльності людини - виробничу, соціальну, духовну, політичну та регулює стосунки між суспільством, колективом, громадою, особою у кожній з цих сфер та зонах їх взаємодії;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

ІІ. Метою соціальної політики органів виконавчої влади є:

а) створення умов для розвитку та оптимального функціонування соціальних відносин, всебічного розкриття творчого потенціалу людини, її суспільних сил, досягнення в суспільстві соціальної злагоди та стабільності;

б) надання особливого захисту та допомоги недієздатним і нужденним в містах та селах України;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

ІІІ. Завданням соціальної політики органів виконавчої влади є:

а) забезпечення чіткого функціонування всієї системи соціально-політичних інститутів - суб’єктів такої політики;

б) координація функціонування різних елементів системи;

в) формування оптимального співвідношення між різними формами, методами, засобами з метою одержання очікуваних результатів;

г) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) правильні відповіді "б" і "в";

д) правильні відповіді "а" і "в";

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

IV. Об'єктами державної соціальної політики є:

а) окремі особи, групи або спільноти, які потребують повної соціальної підтримки чи захисту;

б) реалізатори програм і заходів, спрямованих у соціально-трудову сферу (людина (особистість) держава, суспільство, політичні партії, громадські організації, органи виконавчої влади);

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

V. Суб'єктами державної соціальної політики є:

а) окремі особи, групи або спільноти, які потребують повної соціальної підтримки чи захисту;

б) реалізатори програм і заходів, спрямованих у соціально-трудову сферу (людина (особистість) держава, суспільство, політичні партії, громадські організації, органи виконавчої влади);

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

VI. До основних функцій державної соціальної політики належать:

а) вираження, захист, узгодження інтересів певних соціальних груп і прошарків суспільства, а також окремих його членів;

б) оптимальне розв'язання суспільних суперечностей;

в) широка інтеграція різних прошарків населення, гармонізація їхніх інтересів, створення умов для суспільної злагоди;

г) соціальний захист населення;

ґ) управління соціальними процесами;

д) правильні відповіді "а" і "б";

е) правильні відповіді "в" - "д";

є) усі відповіді правильні.

VII. До соціально-трудової сфери належать:

а) суто соціальна сфера (галузі соціально-культурного комплексу і освіта, охорона здоров'я, культура, відпочинок і туризм);

б) ринок праці, служби зайнятості;

в) перекваліфікація та перепідготовка кадрів, у тому числі безробітних;

г) сфера мотивації продуктивності праці (організація системи оплати праці);

ґ) стабілізація життєвого рівня населення;

д) система соціального захисту та соціального партнерства;

е) правильні відповіді "а" і "б";

є) правильні відповіді "в" і "г";

ж) правильні відповіді "ґ" і "д";

з) усі відповіді правильні;

и) правильних відповідей немає.

Література [1; 2; 15-18; 20-25; 28-31; 34]

Тема 2. Соціальна політика як суспільний інститут та інтеграційний механізм реалізації соціальних та гуманітарних прав людини

1.Сутність соціальної політики як суспільного інституту.

2.Принципи соціальної політики.

3.Моделі соціальної політики.

4.Суспільні детермінанти формування та реалізації соціальної політики.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність соціальної політики як суспільного інституту.

2. Яка основна мета та завдання соціальної політики?

3. Наведіть характеристику принципів соціальної політики.

4. Назвіть основні моделі державної соціальної політики.

5. Як Ви розумієте принцип комплексності соціальної політики?

6. Розкрийте основний зміст ліберальної моделі соціальної політики.

Теми рефератів:

1. Соціальна політика як суспільний інститут.

2. Соціальна політика як інтеграційний механізм реалізації соціальних та гуманітарних прав людини.

3. Місце соціальної політики в системі суспільних наук.

4. Класифікація моделей соціальної політики.

5. Особливості еволюції моделей соціальної політики.

6. Духовні детермінанти соціального розвитку і соціальної політики.

Тестові завдання:

І. Соціальна політика як суспільний інститут — це:

а) комплекс заходів державного та недержавного характеру, спрямованих на виявлення, задоволення і узгодження потреб та інтересів громадян, соціальних груп, територіальних громад;

б) діяльність держави щодо створення та регулювання соціально-економічних умов життя суспільства з метою підвищення добробуту членів суспільства, усунення негативних наслідків функціонування ринкових процесів, забезпечення соціальної справедливості та соціально-політичної стабільності у країні; система правових, організаційних, регулятивно-контрольних заходів держави з метою узгодження цілей соціального характеру із цілями економічного зростання;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

ІІ. Соціальна політика держави — це:

а) комплекс заходів державного та недержавного характеру, спрямованих на виявлення, задоволення і узгодження потреб та інтересів громадян, соціальних груп, територіальних громад;

б) діяльність держави щодо створення та регулювання соціально-економічних умов життя суспільства з метою підвищення добробуту членів суспільства, усунення негативних наслідків функціонування ринкових процесів, забезпечення соціальної справедливості та соціально-політичної стабільності у країні; система правових, організаційних, регулятивно-контрольних заходів держави з метою узгодження цілей соціального характеру із цілями економічного зростання;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

III. Метою соціальної політики є:

а) забезпечення чіткого функціонування всієї системи соціально-політичних інститутів — суб'єктів такої політики; координація функціонування різних елементів системи; формування оптимального співвідношення між різними формами, методами, засобами з метою одержання очікуваних результатів;

б) створення умов для розвитку та оптимального функціонування соціальних відносин, всебічного розкриття творчого потенціалу людини, її сутнісних сил, досягнення в суспільстві соціальної злагоди і стабільності;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

IV. Головним завданням соціальної політики держави є:

а) забезпечення чіткого функціонування всієї системи соціально-політичних інститутів — суб'єктів такої політики; координація функціонування різних елементів системи; формування оптимального співвідношення між різними формами, методами, засобами з метою одержання очікуваних результатів;

б) створення умов для розвитку та оптимального функціонування соціальних відносин, всебічного розкриття творчого потенціалу людини, її сутнісних сил, досягнення в суспільстві соціальної злагоди і стабільності;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

V. Об'єктом соціальної політики держави є:

а) суспільні, зокрема соціальні, відносини;

б) процеси життєдіяльності соціуму, що безпосередньо чи опосередковано впливають на формування соціальної безпеки людини, задоволення нею власних соціальних потреб та інтересів, освоєння і творення соціальних цінностей;

в) соціальні процеси в суспільстві;

г) е) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) правильні відповіді "а" і "в";

д) правильні відповіді "б" і "в";

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

Література [1; 2; 15-18; 20-25; 28-31; 34]

Тема 3. Правове регулювання забезпечення соціальної політики органами державної влади

1. Законодавче забезпечення організаційно-правового регулювання державної соціальної політики. Основні нормативно-правові акти з соціальної політики.
2. Закони в сфері соціального політики.
3. Підзаконні нормативно-правові акти в сфері соціальної політики.
4. Повноваження органів державної влади в сфері соціального захисту населення.
5. Повноваження органів державної влади в сфері зайнятості населення.
6. Повноваження органів державної влади в сфері соціальної підтримки населення.
7. Повноваження органів державної влади в пенсійного забезпечення.
8. Повноваження органів державної влади в сфері освіти, науки та охорони здоров'я.
9. Повноваження органів державної влади в сфері молодіжної політики.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні види нормативно-правових актів регулюють державну соціальну політику?
2. Назвіть основні законодавчі акти України в галузі соціального захисту населення.
3. Які повноваження мають органи державної влади щодо соціального захисту населення?
4. Назвіть основні повноваження органів державної влади в сфері освіти.
5. Які повноваження мають органи державної влади в сфері зайнятості населення?
6. Вкажіть повноваження органів державної влади в сфері пенсійного забезпечення.
7. Вкажіть повноваження органів державної влади в сфері освіти та науки.

8. Які повноваження мають органи державної влади в сфері молодіжної політики та соціального захисту молоді?

Теми рефератів:

1. Нормативно-правове забезпечення державної соціальної політики.
2. Законодавство Верховної Ради України з розвитку соціальної політики органів державної влади.
3. Локальні нормативно-правові акти з розвитку соціальної політики органів державної влади.
4. Законодавче забезпечення організаційно-правового регулювання державної соціальної політики.
5. Законодавство України “Про соціальний захист населення”.

Тестові завдання:

І. За сферою дії нормативно-правові акти з соціальної політики поділяються на:

а) загальнодержавні;

б) спеціальні;

в) підзаконні нормативно-правові акти;

г) закони;

ґ) локальні;

д) правильні відповіді «а» і «ґ»;

е) правильні відповіді «а», «в», «г», «ґ»;

є) усі відповіді правильні;

ж) правильних відповідей немає.

ІІ. За юридичною силою нормативно-правові акти з соціальної політики поділяються на:

а) загальнодержавні;

б) спеціальні;

в) загальні;

г) локальні;

ґ) правильні відповіді «б» і «в»;

д) усі відповіді правильні;

е) правильних відповідей немає.

III. Закони України у системі законодавства соціального забезпечення поділяються на:

а) видані центральними органами державного управління;

б) видані органами місцевого самоврядування;

в) конституційні;

г) звичайні;

ґ) правильні відповіді «а» і «б»;

д) правильні відповіді «в» і «г»;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

IV. Закон України "Про освіту" діє з:

а) 1991 р.;

б) 1992 р.;

в) 1993 р.;

г) 1994 р.;

ґ) 1995 р.;

д) 1997 р.;

е) 2000 р.

V. Закон України «Основи законодавства про охорону здоров'я» був прийнятий:

а) 26 грудня 1991 р.;

б) 19 листопада 1992 р;

в) 3 січня 1994 р.;

г) 5 липня 1996 р.;

ґ) 18 червня 1998 р.;

д) 22 січня 2000 р.

VI. До підзаконних нормативно-правових актів в сфері соціального захисту населення належать:

а) Укази Президента України;

б) Постанови Кабінету Міністрів України;

в) інструкції, положення, розпорядження міністерств та відомств України;

г) нормативно-правові акти органів місцевого самоврядування;

ґ) правильні відповіді «а», «б», «в»;

д) усі відповіді правильні;

е) правильних відповідей немає

Література [1; 4; 6-15; 18-20; 24; 25]

Змістовий модуль 2. Основні напрямки та механізми реалізації державної соціальної політики

Тема 4. Ринок праці і зайнятість. Бідність та шляхи її подолання.

1. Ринок праці. Робоча сила, її показники та методи їх визначення.
2. Міграція робочої сили та її вплив на ринок праці.
3. Зайнятість і реалізація трудової активності. Види зайнятості.
4. Проблема безробіття та ситуація на ринку праці в Україні.
5. Діяльність органів державної влади щодо зниження та подолання безробіття.
6. Бідність як соціальне явище та її поширення в Україні.
7. Критерії визначення та показники бідності.
8. Діяльність органів державної влади щодо підтримки державних соціальних стандартів.
9. Участь органів державної влади в пом'якшенні та подоланні бідності.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність та зміст поняття "ринок праці".
2. Що таке трудова мобільність?
3. Яким чином здійснюється міграція робочої сили в межах однієї країни?
4. Назвіть основні види безробіття.
5. Які ви знаєте основні форми безробіття?
6. Висвітліть основні напрямки діяльності органів державної влади щодо зниження безробіття в містах України.
7. Розкрийте сутність бідності як соціального явища.
8. Назвіть основні показники бідності.

9. Вкажіть основні критерії визначення бідності.

10. Охарактеризуйте особливості взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування щодо подолання бідності.

Теми рефератів:

1. Ринок праці і зайнятість.

2. Бідність та шляхи її подолання з боку місцевих органів державної влади.

3. Взаємодія органів державного управління та місцевого самоврядування щодо подолання бідності.

4. Діяльність органів державної влади щодо реформування ринку праці.

5. Державні соціальні стандарти України та органи державної влади.

6. Бідність як соціально-економічна категорія.

Тестові завдання:

І. Ринок праці – це:

а) система взаємодії споживачів праці та її постачальників, а саме юридичних і фізичних осіб, з одного боку, і конкретних фізичних осіб, з певним рівнем професійних знань і навичок та розумово-фізичним станом – з іншого;

б) використання в процесі виробництва товарів і надання послуг усіх фізичних та інтелектуальних здібностей людей;

в) головний ресурс економіки і включає усе працездатне та зайняте населення;

г) правильні відповіді «а» і «б»;

ґ) правильні відповіді «б» і «в»;

д) правильні відповіді «а» і «в»;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

ІІ. Знайдіть неправильну відповідь. Непрацездатне населення включає:

а) дітей до 16 років;

б) інвалідів І та ІІ груп і хронічно хворих;

в) дітей до 18 років;

г) осіб похилого віку, які втратили залишкову працездатність;

ґ) пенсіонерів за віком, які працюють.

III. До головних ознак зайнятості належать:

а) тривалість робочого періоду та рівень оплати праці;

б) кількість робочих місць на одну особу;

в) реєстрація;

г) правильні відповіді «а» і «б»;

ґ) правильні відповіді «а» і «в»;

д) правильні відповіді «б» і «в»;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

IV. До головних причин безробіття належать:

а) циклічність економічного розвитку;

б) структурні зрушення в економіці;

в) вплив науково-технічного прогресу і запровадження інноваційних технологій;

г) невідповідність пропозиції та попиту робочої сили;

ґ) рух робочої сили (професійний, соціальний, регіональний);

д) правильні відповіді «а» і б»;

е) правильні відповіді «в» - «д»;

є) усі відповіді правильні.

V. Природне безробіття буває:

а) фрикційним;

б) інституційним;

в) структурним;

г) технологічним;

ґ) правильні відповіді «а» і «б»;

д) правильні відповіді «в» і «г»;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

VI. Вимушене безробіття буває:

а) фрикційним;

б) інституційним;

в) структурним;

г) технологічним;

ґ) правильні відповіді «а» і «б»;

д) правильні відповіді «в» і «г»;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

VII. Бідністю є:

а) злиденне існування фізичної особи, тобто той стан, за якого через брак коштів неможливо підтримувати достойний спосіб життя, властивий суспільству конкретного соціально-економічного періоду;

б) той майновий стан, за якого витрати домогосподарств на харчування перевищують 80% їхніх середньомісячних сукупних доходів як у грошовій, так і в натуральній формах;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей.

Література [10; 15; 16; 19-21; 23-25]

Тема 5. Державна політика у сфері праці та трудової міграції

1.Ринок праці як об'єкт соціальної політики.

2.Сутність та структура трудового потенціалу.

3.Ринок праці та зайнятість у соціально-економічній системі.

4.Соціально-трудові відносини як об'єкт соціальної політики.

5.Міжнародні стандарти соціальної політики у сфері праці.

6.Пріоритетні напрями державної політики у сфері праці та зайнятості населення.

7.Підходи, моделі та напрями політики щодо трудової міграції: міжнародний досвід.

8.Зовнішня трудова міграція населення України та політика щодо її регулювання.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає сутність соціально-трудових відносин?
2. Назвіть рівні соціально-трудових відносин.
3. Які функції держави як суб'єкта соціально-трудових відносин?
4. Які класичні моделі ринку праці Вам відомі?

5. Які особливості національних моделей ринку праці?
6. У чому полягають об'єктивні причини міжнародної трудової міграції?
7. Назвіть основні чинники трудової міграції з України.
8. Які результати та наслідки трудової міграції з України?
9. Яким чином регулюється трудова міграція на рівні ЄС?

Теми рефератів:

1. Державна політика у сфері праці.
2. Сучасні тенденції розвитку ринку праці в Україні.
3. Особливості зайнятості інвалідів в Україні.
4. Державна політика у сфері трудової міграції.
5. Формування міграційної політики України в сфері трудової міграції: основні етапи.
6. Основні напрями та пріоритети міграційної політики України у сфері трудової міграції.

Тестові завдання:

І. Процес формування ринку праці в Україні – це:

а) система взаємодії споживачів праці та її постачальників, а саме юридичних і фізичних осіб, з одного боку, і конкретних фізичних осіб, з певним рівнем професійних знань і навичок та розумово-фізичним станом – з іншого;

б) використання в процесі виробництва товарів і надання послуг усіх фізичних та інтелектуальних здібностей людей;

в) головний ресурс економіки і включає усе працездатне та зайняте населення;

г) правильні відповіді «а» і «б»;

ґ) правильні відповіді «б» і «в»;

д) правильні відповіді «а» і «в»;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

ІІ. Міграційна політика — це:

а) це система правових, фінансових, адміністративних і організаційних заходів держави та недержавних установ щодо регулювання міграційних процесів з позицій міграційних пріоритетів, кількісного та якісного складу міграційних

потоків, їх соціальної, демографічної та економічної структури;

б) сукупність заходів, що здійснюються державою з метою регулювання міграційних процесів, створення умов для реалізації інтелектуального і трудового потенціалу мігрантів, побудови демографічного правового суспільства, забезпечення належного соціально-економічного та демографічного розвитку, дотримання принципів захисту національних інтересів, безпеки і територіальної цілісності України;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

III. Державна міграційна політика — це:

а) це система правових, фінансових, адміністративних і організаційних заходів держави та недержавних установ щодо регулювання міграційних процесів з позицій міграційних пріоритетів, кількісного та якісного складу міграційних потоків, їх соціальної, демографічної та економічної структури;

б) сукупність заходів, що здійснюються державою з метою регулювання міграційних процесів, створення умов для реалізації інтелектуального і трудового потенціалу мігрантів, побудови демографічного правового суспільства, забезпечення належного соціально-економічного та демографічного розвитку, дотримання принципів захисту національних інтересів, безпеки і територіальної цілісності України;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

IV. Державна міграційна політика формується за такими основними принципами:

а) забезпечення кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, свободи пересування, вибору місця проживання, права вільно залишати територію України, за винятком обмежень, встановлених законодавством, а також в’їжджати в Україну громадянам України;

б) забезпечення державної безпеки та національних інтересів, а також загальнодержавних підходів у проведенні міграційної політики;

в) захист прав і свобод та законних інтересів громадян України, іноземців і осіб без громадянства, недопустимість створення для них безпідставних пільг чи переваг, які б ставили їх у привілейоване становище порівняно з громадянами України;

г) недопущення будь-яких проявів дискримінації, забезпечення умов для реалізації мігрантами своїх прав, свобод і законних інтересів, а також виконання обов'язків, передбачених законодавством;

ґ) запобігання масовим стихійним та нерегульованим процесам міграції населення як усередині країни, так і за її межі шляхом створення спеціальних державних соціально-економічних та національно-культурних програм, які базуються на науковому прогнозі міграційного потенціалу, напрямків міграційних потоків з урахуванням сучасної та передбачуваної соціально-економічної і суспільно-політичної ситуації;

д) протидія незаконній міграції, працевлаштуванню мігрантів і торгівлі людьми;

е) взаємодія та координація діяльності органів виконавчої влади і громадських організацій у сфері міграції на державному та міжнародному рівнях;

є) рівноправне співробітництво України з державами-партнерами з питань міграційних процесів шляхом підтримання взаємовигідної співпраці за загальновизнаними принципами та нормами міжнародного права;

ж) правильні відповіді "а" - "г";

з) правильні відповіді "г" - "є";

и) усі відповіді правильні.

V. За способом організації (реалізації) міграція робочої сили буває:

а) організованою;

б) неорганізованою;

в) зовнішньою;

г) внутрішньою;

ґ) правильні відповіді «а» і «б»;

д) правильні відповіді «в» і «г»;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

Література [10; 15; 16; 19-21; 23-25]

Тема 6. Державна політика у сфері регулювання доходів населення

1. Сутність та структура доходів населення.
2. Державна політика у сфері регулювання доходів населення.
3. Оплата праці в системі державної політики регулювання доходів населення.
4. Фіскальна система державного регулювання доходів населення.
5. Основні напрями вдосконалення державної політики у сфері регулювання доходів населення.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке дохід?
2. Що називають доходами населення в широкому розумінні?
3. Які відмінності доходу від багатства?
4. Які доходи населення відносять до тудових?
5. У чому полягає сутність нетрудових доходів населення?
6. Дайте визначення національного доходу.
7. Які доходи належать до первинних?
8. Назвіть основні джерела доходів сім'ї.
9. У чому полягає концепція соціальної держави?

Теми рефератів:

1. Державна політика у сфері регулювання доходів населення.
2. Оптимізація системи регулювання доходів населення як державно-управлінська проблема.
3. Шляхи підвищення рівня доходів населення України.
4. Вплив тіньової економіки на доходи населення України.
5. Вплив корупції на доходи населення України.
6. Сучасні методи державного регулювання доходів населення.

Тестові завдання:

І. Дохід — це:

а) гроші або матеріальні цінності, одержувані державою, юридичною та фізичною

особою внаслідок якої-небудь діяльності (виробничої, комерційної, посередницької і т. ін.) ;

б) очікувана властивість об'єкта, яка є мотивом створення, виробництва, володіння, використання цього об'єкта. У побутовому використанні цей термін перекликається із терміном «*оцінка*», який у фінансах означає процес визначення ціни фінансового контракту;

в) збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)

г) певна сума грошей, яку отримує фірма внаслідок продажу товарів і послуг, або певна сума грошей, яку отримує фізична особа;

ґ) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильні відповіді “в” і “г”;

е) усі відповіді правильні.

ІІ. Доходи населення — це:

а) грошові кошти і матеріальні блага, які отримує населення для підтримання фізичного, морального, економічного та інтелектуального стану

б) інструмент для визначення рівня добробуту суспільства;

в) це сукупність грошових коштів та натуральних надходжень, спрямованих на підтримку фізичного, морального, економічного та інтелектуального стану людини і на задоволення їх потреб;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

ґ) правильні відповіді “б” і “в”;

д) правильні відповіді “а” і “в”;

е) усі відповіді правильні.

ІІІ. Доходи населення формуються за рахунок:

а) оплати праці;

б) виплати соціальних фондів (регіональних, місцевих, а також фондів споживання підприємств і організацій);

в) підприємницьких доходів;

г) доходів від особистого підсобного господарства та індивідуальної трудової діяльності;

ґ) правильні відповіді “а” і “б”;

д) усі відповіді правильні.

IV. Доходи населення поділяються на:

а) грошові та натуральні;

б) номінальні та реальні;

в) загальні та чисті;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

ґ) правильні відповіді “б” і “в”;

д) правильні відповіді “а” і “в”;

е) усі відповіді правильні.

V. Номінальні доходи населення — це:

а) величина нарахованих виплат і натуральних видач;

б) номінальні доходи, скориговані на зміни цін на товари і тарифів на послуги ;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

VI. Реальні доходи населення — це:

а) величина нарахованих виплат і натуральних видач;

б) номінальні доходи, скориговані на зміни цін на товари і тарифів на послуги ;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

Література [1; 12; 15; 16; 20; 21; 23-25]

Тема 7. Державна політика у сфері соціального захисту населення

1. Сутність соціального захисту населення в сучасних умовах.
2. Особливості державної політики в соціальній сфері. Повноваження органів державної влади в справі соціального захисту населення згідно з Конституцією України.
3. Законодавче забезпечення розвитку соціальної сфери.
4. Вітчизняна модель соціального захисту населення України.
5. Соціальна підтримка малозабезпечених та непрацездатних громадян з боку

органів державної влади та місцевого самоврядування.

6. Проблема безробіття в Україні та заходи органів державної влади і місцевого самоврядування щодо його подолання.
7. Поняття, ознаки та види соціальних ризиків.
8. Питання реформування управління соціальними відносинами в Україні.

Питання для самоконтролю.

1. Розкрийте сутність системи соціального захисту населення в сучасних умовах.
2. Охарактеризуйте головні особливості політики органів державної влади в соціальній сфері.
3. Покажіть роль держави в розвитку соціальної сфери населених пунктів.
4. У чому полягає соціальна підтримка малозабезпечених та непрацездатних громадян з боку органів державної влади?
5. Назвіть компоненти системи соціального захисту та охарктеризуйте їхню взаємодію.
6. Охарактеризуйте заходи органів державної влади та місцевого самоврядування, які спрямовані на зменшення рівня безробіття в містах України.
7. Що таке соціальні ризики?
8. Назвіть основні види соціальних ризиків.
9. Які ви знаєте локальні нормативно-правові акти з соціального забезпечення та соціальної підтримки населення?

Теми рефератів:

1. Сутність та головні особливості державної політики в соціальній сфері.
2. Законодавче забезпечення розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів.
3. Соціальний захист та соціальна безпека людини і суспільства.
4. Особливості соціальної підтримки малозабезпечених та непрацездатних громадян з боку органів державної влади та місцевого самоврядування.
5. Сутність та форми соціального захисту.
6. Заходи органів державної влади та місцевого самоврядування щодо подолання безробіття в Україні.

7. Шляхи вдосконалення та перспективи розвитку соціального захисту населення.

Тестові завдання:

І. До основних випадків соціального забезпечення належать:

а) старість, тимчасова втрата працездатності, повна втрата працездатності;

б) втрата годувальника, безробіття;

в) підвищені витрати у зв'язку з сімейними обставинами;

г) правильних відповідей немає;

д) усі відповіді правильні.

ІІ. Для оцінки ефективності соціального забезпечення використовують такі критерії:

а) рівень життя непрацездатних і задоволення їхніх потреб за рахунок фондів соціального забезпечення, а також якість обслуговування працездатних;

б) оперативність здійснення нових заходів щодо соціального забезпечення в цілому та її окремих підсистем і органів;

в) автоматизація процесу обробки інформації та прийняття рішень;

г) усі відповіді правильні.

ІІІ. Основними формами соціального обслуговування населення є:

а) соціально-побутова реабілітація, соціально-трудова реабілітація;

б) соціально-культурне обслуговування, соціально-медичне обслуговування;

в) платне та безоплатне соціальне обслуговування;

г) правильні відповіді «а» і «б».

ІV. Протягом якого часу міські та районні у містах центри зайнятості надають допомогу громадянам по безробіттю:

а) протягом 6 місяців;

б) протягом 12 місяців;

в) протягом 24 місяців;

г) правильних відповідей немає.

V. До соціально-побутових пільг належать:

а) безоплатне або пільгове встановлення телефонів;

б) безоплатне або пільгове користування телефонами;

в) надання населенню субсидій на сплату житлово-комунальних послуг;

г) правильні відповіді "а" і "б";

д) правильні відповіді "б" і "в";

е) правильні відповіді "а" і "в";

є) усі відповіді правильні;

ж) правильних відповідей немає.

VI. Соціальними ризиками є:

а) ризики, які об'єктивно порушують життєдіяльність особи та пов'язані з соціально-економічними чинниками в державі;

б) це закріплені законодавством та визнані суспільством соціально-значимі обставини об'єктивного характеру, з настанням яких громадяни (члени їх сімей) можуть втратити тимчасово або назавжди засоби до існування чи потребують додаткового матеріального забезпечення та не можуть самостійно їх уникнути;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

VII. Знайдіть неправильну відповідь. До основних видів соціальних ризиків належать:

а) непрацездатність;

б) безробіття (часткове безробіття);

в) відсутність гарантованого соціального мінімуму;

г) втрата годувальника;

д) малозабезпеченість.

Література [1; 12; 15; 16; 18; 20; 21; 23-25; 28; 34]

Тема 8. Державна політика в сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування

1. Сутність соціального страхування.
2. Соціальне страхування на випадок безробіття.
3. Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, що спричинили втрату працездатності.

4. Соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням.
5. Пенсійне страхування.
6. Медичне страхування.
7. Основні пріоритети системи соціального страхування в Україні.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність системи соціального страхування.
2. Назвіть принципи соціального страхування громадян.
3. Які функції виконує система соціального страхування?
4. Що є об'єктом соціального страхування?
5. Яка мета соціального страхування на випадок безробіття?
6. Яким чином можна визначити розмір допомоги по безробіттю?
7. Охарактеризуте сутність загальнообов'язкового державного соціального страхування.
8. Охарактеризуте сутність загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
9. Які головні принципи медичного страхування?
10. Обґрунтуйте відмінності обов'язкового та добровільного медичного страхування.

Теми рефератів:

1. Сутність і види соціального страхування.
2. Характеристика видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.
3. Державна політика в сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.
4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як механізм компенсації соціальних ризиків.
5. Європейська практика системи соціального страхування.
6. Шляхи удосконалення системи соціального страхування в Україні.

Тестові завдання:

І. Соціальне страхування — це:

а) фундаментальна основа державної системи соціального захисту населення, що уможливлює матеріальне забезпечення і підтримку непрацездатних громадян за рахунок фондів, сформованих працездатними членами суспільства;

б) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту (включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби; повної, часткової або тимчасової втрати працездатності; втрати годувальника; безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом) за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

ІІ. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування — це:

а) фундаментальна основа державної системи соціального захисту населення, що уможливлює матеріальне забезпечення і підтримку непрацездатних громадян за рахунок фондів, сформованих працездатними членами суспільства;

б) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту (включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби; повної, часткової або тимчасової втрати працездатності; втрати годувальника; безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом) за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

ІІІ. Знайдіть неправильну відповідь. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності не надає допомогу:

а) по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною);

б) дитині, що народилася інвалідом внаслідок травмування на виробництві або

професійного захворювання її матері під час вагітності;

в) при народженні дитини; по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

г) на поховання.

IV. Виплата потерпілому під час його професійної реабілітації та витрати на поховання потерпілого надаються:

а) Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності;

б) Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;

в) Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

г) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) усі відповіді правильні.

V. Максимальний розмір допомоги по безробіттю застрахованим особам становить:

а) 70% від середнього заробітку;

б) 80% від середнього заробітку;

в) 90% від середнього заробітку;

г) 100% від середнього заробітку.

VI. Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, що надається потерпілому від нещасного випадку на виробництві становить:

а) 50% від середньої заробітної плати;

б) 60% від середньої заробітної плати;

в) 70% від середньої заробітної плати;

г) 80% від середньої заробітної плати;

ґ) 90% від середньої заробітної плати;

д) 100% від середньої заробітної плати.

Література [2; 3; 8; 9; 15; 16; 20; 24; 25; 28]

Тема 9. Особливості державної політики щодо надання соціальної допомоги в Україні

1.Сутність соціальної допомоги.

2.Основні види державних соціальних допомог.

3.Види державної соціальної допомоги.

4.Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

5.Пільги і компенсації.

6.Соціальне обслуговування та соціальні послуги.

Питання для самоконтролю:

Які ви знаєте основні види державних соціальних допомог?

2. Розкрийте сутність поняття "субсидії".

3. Кому призначені субсидії на оплату житлово-комунальних послуг?

4. Які особи мають право на пенсію?

5. Чи надається державна соціальна допомога особам, які одержують соціальні пенсії або надбавки до пенсій?

6. У яких розмірах призначається державна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам?

7. Який розмір становить соціальна допомога одиноким матерям на дітей?

Теми рефератів:

1. Особливості державної політики щодо надання соціальної допомоги в Україні.

2. Державні допомоги в Україні.

3. Допомоги особам, які мають право на пенсію.

4. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

5. Державні допомоги сім'ям з дітьми.

6. Державна соціальна допомога для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

7. Субсидії на оплату житлово-комунальних послуг.

Тестові завдання:

І. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям може припинятися у таких випадках:

а) якщо сім'єю приховано або навмисно подано недостовірні дані про її доходи та майновий стан, що вплинули на встановлення права на соціальну допомогу і

визначення її розміру, внаслідок чого були надміру виплачені кошти;

б) у разі переїзду сім'ї в іншу місцевість та настання обставин, що унеможливлюють виплату соціальної допомоги;

в) за заявою уповноваженого члена сім'ї;

г) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) правильні відповіді "а" і "в";

д) усі відповіді правильні.

ІІ. Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам ІІ групи надається у розмірі:

а) 50% від прожиткового мінімуму;

б) 60% від прожиткового мінімуму;

в) 70% від прожиткового мінімуму;

г) 80% від прожиткового мінімуму;

ґ) 90% від прожиткового мінімуму;

д) 100% від прожиткового мінімуму;

ІІІ. Державна соціальна допомога по догляду не призначається:

а) особам, які одержують соціальні пенсії або надбавки до пенсії по догляду відповідно до законодавства, що діяло раніше;

б) особам, які належать до інвалідів війни відповідно до Закону "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" та одержують пенсії за віком, по інвалідності або за вислугу років;

в) інвалідам, яким призначено відшкодування витрат по догляду відповідно до Закону "Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання", які спричинили втрату працездатності:

г) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) правильні відповіді "б" і "в";

д) правильні відповіді "а" і "в";

е) усі відповіді правильні.

ІV. Закон України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" було прийнято:

а) 12 жовтня 1995 р.;

б) 21 листопада 1993 р.;

в) 21 листопада 1992 р.;

г) 14 червня 1994 р.;

ґ) 8 липня 1995 р.;

д) правильних відповідей немає.

V. Виплата допомоги на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням, припиняється у таких випадках:

а) звільнення від виконання обов’язків опікуна чи піклувальника;

б) працевлаштування або взяття шлюбу дитиною до досягнення нею 18-річного віку;

в) влаштування опікуна чи піклувальника на роботу;

г) досягнення дитиною 18-річного віку.

ґ) правильні відповіді "а" - "в";

д) правильні відповіді "б" - "г";

е) правильні відповіді "а", "б", "г";

є) правильні відповіді "а", "в", "г";

ж) усі відповіді правильні.

Література [1; 3; 15; 16; 18-20; 24; 25; 28]

Тема 10. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення

1. Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення.
2. Класифікація соціальних пільг за суб'єктом.
3. Житлово-комунальні пільги.
4. Медико-реабілітаційні пільги.
5. Соціально-трудові та соціально-побутові пільги. Пільги у сфері транспортного обслуговування населення.
6. Проблема впорядкування і фінансування пільг та надання пільг за принципом адресності.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття "соціальні пільги".

2. Хто має право на соціальні пільги?

3. Які основні види соціальних пільг ви знаєте?

4. Висвітліть механізми надання соціальних пільг.

5. У яких випадках малозабезпечені верстви населення звільняються від сплати за комунальні послуги?

6. Покажіть головні ознаки соціальних пільг.

7. Які соціальні пільги надаються багатодітним сім'ям та одиноким матерям?

Теми рефератів:

1. Право на безоплатне або пільгове придбання ліків.
2. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення.
3. Порядок надання соціальних пільг в Україні.
3. Класифікація соціальних пільг згідно з українським законодавством.
4. Соціальні пільги в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.

Тестові завдання:

І. Соціальними пільгами є:

а) законодавче звільнення (повне або часткове) особи від виконання нею свого обов’язку або надання їй додаткових прав при настанні соціального ризику чи за наявності у такої особи значних заслуг перед державою, що пов’язані з певними публічними подіями;

б) ті пільги, що надаються для життєзабезпечення громадян у зв’язку із зниженням рівня їх доходів нижче прожиткового мінімуму або втратою (зниженням працездатності);

в) додатковим видом соціального забезпечення, що надається незалежно від того, отримує особа пенсію, допомоги чи заробітну плату;

г) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) усі відповіді правильні.

ІІ. Знайдіть неправильну відповідь. За змістом соціальні пільги не включають:

а) житлово-комунальні;

б) соціально-трудові;

в) чорнобильські;

г) медико-реабілітаційні;

ґ) транспортні;

д) соціально-побутові.

ІІІ. Постанова Кабінету Міністрів України "Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань" була прийнята:

а) у грудні 1995 р.;

б) у вересні 1996 р.;

в) у серпні 1997 р.;

г) у серпні 1998 р.;

ґ) у жовтні 1999 р.;

д) у січні 2000 р.;

е) правильних відповідей немає.

IV. Учасники бойових дій та особи, що прирівняні до них сплачують за житло та комунальні послуги:

а) 25% їхньої вартості;

б) 33 % їхньої вартості;

в) 50% їхньої вартості;

г) звільняються від сплати за житло та комунальні послуги.

Література [2; 3; 15; 16; 18; 19; 24; 25; 28]

Тема 11. Соціальне обслуговування

1. Поняття та форми соціального обслуговування.
2. Соціальне обслуговування громадян похилого віку.
3. Соціальне обслуговування неповнолітніх.
4. Соціальне обслуговування інвалідів.
5. Платне і безоплатне соціальне обслуговування. Джерела фінансування соціального обслуговування.
6. Страхове соціальне обслуговування. Соціальні послуги безробітним.

7. Санаторно-курортне обслуговування.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке соціальне обслуговування населення?

2. Які форми соціального обслуговування населення ви знаєте?

3.Назвіть основні організації та установи, що займаються соціальним обслуговуванням населення.

4. У яких випадках соціальне обслуговування населення здійснюється на дому?

5. Назвіть основні види соціального обслуговування неповнолітніх.

6.Розкрийте особливості розробки індивідуальних програм реабілітації та адаптації інвалідів.

7. Що таке складна життєва обставина?

Теми рефератів:

1. Становлення та розвиток соціального обслуговування населення в незалежній Україні.

2. Форми соціального обслуговування населення в Україні.

3. Механізми соціального обслуговування населення в Україні.

4. Механізми соціального обслуговування населення в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.

5. Система нестрахового соціального обслуговування.

Тестові завдання:

І. Суб'єктами, яким надається соціального обслуговування є:

а) діти;

б) інваліди або інші особи, які втратили працездатність;

в) безробітні та малозабезпечені особи;

г) установи соціального захисту населення;

ґ) особи, які постраждали від техногенних катастроф;

д) волонтери.

ІІ. Соціальне обслуговування населення здійснюється у формі:

а) соціальних послуг;

б) надання житлових субсидій;

в) матеріальної допомоги;

г) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) правильні відповіді "б" і "в";

д) правильні відповіді "а" і "в";

е) усі відповіді правильні.

ІІІ. Закон України "Про соціальні послуги" було прийнято:

а) у березні 1998 р.;

б) у травні 1999 р.;

в) у січні 2001 р.;

г) у жовтні 2002 р.;

ґ) у червні 2003 р.;

д) у вересні 2004 р.

IV. Знайдіть неправильні відповіді. Стаціонарне обслуговування громадян похилого віку та інвалідів згідно чинного законодавства не здійснюють:

а) будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів;

б) волонтерські організації;

в) геріатричні пансіонати;

г) пансіонати для ветеранів війни і праці;

ґ) відділи соціального забезпечення населення;

д) психоневрологічні інтернати;

е) спеціальні будинки-інтернати для престарілих та інвалідів;

є) санаторії-профілакторії.

V. Знайдіть неправильну відповідь. До основних видів соціального обслуговування дітей не належать:

а) соціальне обслуговування дітей, які постраждали від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;

б) соціальне обслуговування дітей дошкільного віку в дошкільних дитячих установах;

в) соціальне обслуговування дітей-сиріт і дітей, які залишилися без батьків;

г) соціальне обслуговування дітей з вадами фізичного або розумового розвитку.

Література [2; 3; 15; 16; 18; 19; 24; 25; 28]

Тема 12. Державна політика в сфері пенсійного забезпечення в Україні

1. Сутність пенсійного забезпечення в Україні.
2. Основні види пенсійного забезпечення.
3. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні.
4. Криза солідарної пенсійної системи.
5. Сутність та особливості проведення пенсійної реформи.
6. Світові тенденції реформування системи пенсійного забезпечення.
7. Сучасний стан реформування вітчизняної пенсійної системи.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке пенсійне забезпечення?
2. У чому полягає сутність недержавного пенсійного забезпечення?
3. Розкрийте сутність солідарної пенсійної системи.
4. Які існують види пенсійних виплат із солідарної пенсійної системи?
5. Назвіть світові тенденції реформування пенсійної системи.
6. Які переваги трирівневого пенсійного забезпечення?
7. У чому полягає сутність реформи пенсійної системи?
8. Охарактеризуйте переваги обов'язкової накопичувальної пенсійної системи.
9. Назвіть основні чинники підвищення пенсійного віку для жінок.

Теми рефератів:

1. Сутність пенсійного забезпечення у системі соціальної безпеки.
2. Державна політика в сфері пенсійного забезпечення в Україні.
3. Світова криза солідарної пенсійної системи.
4. Українські реалії солідарної пенсійної системи.
5. Сучасні моделі пенсійної системи.
6. Державна політика в сфері пенсійного забезпечення в Україні.

Тестові завдання:

І. Знайдіть неправильну відповідь. Загальнообов’язкове державне пенсійне страхування передбачає:

а) солідарну систему пенсійних виплат (пенсії з поточних надходжень), яка

передбачає встановлення розмірів пенсії залежно від страхового стажу та розміру заробітної плати, з якої сплачені внески;

б) добровільне додаткове пенсійне забезпечення у державних пенсійних фондах;

в) система накопичувального пенсійного забезпечення в рамках загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

II. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" було прийнято:

а) у червні 2000 р.;

б) у серпні 2001 р.;

в) у липні 2002 р.;

г) у липні 2003 р.;

ґ) у березні 2004;

д) у липні 2005 р.;

е) у вересні 2005 р.;

є) правильних відповідей немає.

III. Накопичувальний Фонд - це:

а) цільовий позабюджетний фонд, який створюється пенсійним фондом відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування";

б) недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення;

в) правильних відповідей немає.

IV. Зберігачем є:

а) банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність та відповідає вимогам щодо зберігання та обслуговування коштів Накопичувального фонду;

б) цільовий позабюджетний фонд, який створюється пенсійним фондом відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування";

в) недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до

законодавства про недержавне пенсійне забезпечення;

г) правильних відповідей немає.

V. Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється:

а) пенсійними фондами шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та вкладниками таких фондів відповідно до законодавства України;

б) страховими організаціями шляхом укладення договорів страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду;

в) банківськими установами відповідно до українського законодавства шляхом укладання договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, що встановлюється згідно із законодавством;

г) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) правильні відповіді "а" і "в";

д) правильні відповіді "б" і "в";

е) усі відповіді правильні.

VI. Адміністратором недержавного пенсійного фонду в Україні не може бути:

а) юридична особа, яка надає професійні послуги з адміністрування недержавних пенсійних фондів;

б) фізична особа, яка надає професійні послуги з адміністрування недержавних пенсійних фондів;

в) юридична особа - одноосібний замовник корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого фонду;

г) компанія з управлінськими активами.

VII. Для Управління коштами Накопичувального фонду можуть бути обрані компанії, які:

а) мають не менше п’яти років досвіду роботи з управління активами на фінансових ринках України;

б) мають не менше семи років досвіду роботи з управління активами на

фінансових ринках України;

в) мали одночасно в управлінні активи в сумі, розмір якої встановлюється в технічному завданні тендера;

г) правильні відповіді "а" і "б";

ґ) правильні відповіді "а" і "в".

Література [1-3; 13-16; 19; 20; 24; 25; 28]

Тема 13. Основні напрямки та механізми модернізації державної політики в сфері соціального захисту окремих верств населення

1. Економічно активне населення в системі соціальної безпеки.
2. Пенсіонери як об'єкт державної соціальної політики.
3. Особливості соціальної політики щодо інвалідів.
4. Діти в системі пріоритетів соціальної політики.
5. Базові чинники соціального захисту молоді.
6. Особливості соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.
7. Соціальний захист учасників АТО.

Питання для самоконтролю:

1. Який зміст та мета модернізації соціального захисту в країнах ЄС?
2. У чому полягають заходи модернізації щодо економічно активного населення.?
3. Проаналізуйте основні напрямки та механізми реформування системи оплати праці та політики доходів.
4. Проаналізуйте основні напрямки та механізми покращення безпеки та охорони праці.
5. Які основні напрями та механізми розв'язання проблеми зовнішніх трудових мігрантів?
6. Висвітліть характерні особливості соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.
7. Назвіть головні причини недостатнього соціального захисту учасників АТО.

Теми рефератів:

1. Основні напрямки та механізми модернізації державної політики в сфері соціального захисту окремих верств населення.

2. Європейські підходи до модернізації соціального захисту.
3. Умови та чинники успішної модернізації державної політики у сфері соціального захисту населення України.
4. Базові принципи здійснення модернізації державної політики у сфері соціального захисту.
5. Інновації у сфері соціального захисту населення України.
6. Інноваційні соціальні послуги в країнах ЄС.

Тестові завдання:

І. Закон України "Про статус ветеранів війни, гарантії та їх соціальний захист" було прийнято:

а) у травні 1992 р.:

б) у жовтні 1993 р.;

в) у травні 1994 р.;

г) у липні 1995 р.;

ґ) у червні 1996 р.;

д) у вересні 1997 р.;

е) правильних відповідей немає.

ІІ. Знайдіть неправильну відповідь. Учасниками війни не визнаються:

а) військовослужбовці, які проходили військову службу у Збройних Силах, військах і органах МВС, КДБ колишнього СРСР, чи в арміях його союзників у період Другої світової війни або навчалися у цей період у військових училищах, школах і на курсах;

б) трудівники тилу в період війни;

в) члени груп самозахисту об'єктових і аварійних команд місцевої протиповітряної оборони, народного ополчення, що діяли в період Великої Вітчизняної війни;

г) вояки ОУН-УПА;

ґ) колишні в'язні концтаборів, гетто та інших місць примусового тримання в період Другої Світової війни.

ІІІ. Знайдіть неправильну відповідь. Держава гарантує кожному ветеранові

праці та громадянинові похилого віку наступні види соціальної допомоги шляхом:

а) реалізації права на працю відповідно до професійної підготовки, трудових навичок і з врахуванням стану здоров'я;

б) забезпечення пенсіями і допомогою;

в) надання житла;

г) забезпечення щорічного оздоровлення у санаторіях та будинках відпочинку;

ґ) організації соціально-побутового обслуговування, розвитку мережі матеріально-технічної бази для стаціонарних закладів і надомних форм обслуговування громадян похилого віку, а також підготовки відповідних спеціалістів.

IV. Відповідно до статті 6 Закону України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні" ветеранами праці визнаються громадяни, які мають трудовий стаж:

а) (25 років - жінки і 30 років чоловіки);

б) (30 років - жінки і 30 років чоловіки);

в) (30 років - жінки і 35 років чоловіки);

г) (35 років - жінки і 40 років чоловіки);

ґ) (37 років - жінки і 42 років чоловіки).

V. Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" було прийнято:

а) у березні 1991 р.;

б) у березні 1992 р.;

в) у березні 1993 р.;

г) у березні 1994 р.;

ґ) у березні 1995 р.;

д) правильних відповідей немає.

Література [1; 2; 15; 16; 18-21; 24; 25; 28; 32; 33; 35]

Тема 14. Державна політика в сфері освіти, науки та охорони здоров'я

1. Сутність та особливості державного управління закладами освіти та науки.
2. Основні принципи і функціонування системи освіти та науки.
3. Прогнозування розвитку освіти.
4. Фінансування освіти та науки в Україні.
5. Сутність та значення політики органів державної влади в сфері охорони здоров'я населення.
6. Компетенція місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в сфері охорони здоров'я.
7. Прогнозування розвитку охорони здоров'я.
8. Фінансове забезпечення галузі охорони здоров'я.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику освіти як галузі соціальної сфери.
2. На яких принципах ґрунтується політика органів державної влади в галузі освіти та науки?
3. Назвіть основні повноваження органів державної влади в галузі охорони здоров'я.
4. Яким чином прогнозується потреба збільшення місць у дитячих навчальних закладах?
5. Які джерела формування коштів середнього загальноосвітнього навчального закладу ви знаєте?
6. Назвіть поточні видатки на загальноосвітні школи.
7. Які ви знаєте основні джерела фінансування наукових установ?
8. Назвіть джерела формування коштів державного дошкільного виховного закладу.
9. За рахунок яких коштів здійснюється фінансування вищих закладів освіти?
10. Охарактеризуйте охорону здоров'я як галузь соціальної сфери.
11. Назвіть основні функції органів державного управління щодо реалізації державної політики з охорони здоров'я.
12. Які основні функції медичних установ?
13. Яким чином розраховується прогнозна нормативна потреба населення в медичних послугах?
14. Назвіть основні джерела фінансування закладів охорони здоров'я.

Теми рефератів:

1. Політика органів державної влади в сфері освіти та науки.
2. Політика органів державної влади в сфері охорони здоров'я.
3. Державне управління закладами освіти.
4. Державне управління закладами охорони здоров'я.
5. Державне та муніципальне управління закладами освіти: порівняльна характеристика.
6. Державне та муніципальне управління закладами охорони здоров'я: порівняльна характеристика.

Тестові завдання:

І. Джерелами формування коштів середнього загальноосвітнього навчального закладу є:

а) кошти місцевого (державного) бюджету;

б) кошти, отримані від надання зазначеним закладом додаткових освітніх послуг;

в) прибутки від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, цехів і господарств;

г) кошти, отримані від здачі в оренду приміщень, споруд, обладнання;

ґ) кредити банків;

д) добровільні грошові внески і пожертвування підприємств, установ, організацій та окремих громадян, іноземних юридичних та фізичних осіб.

ІІ. Поточні видатки на загальноосвітні школи включають:

а) оплату праці працівників бюджетних установ;

б) нарахування на заробітну плату;

в) придбання основного капіталу;

г) придбання предметів постачання і матеріалів;

ґ) створення державних запасів і резервів;

д) придбання землі і нематеріальних активів;

е) видатки на відрядження;

є) оплата послуг з утримання бюджетних установ;

ж) оплата комунальних послуг та енергоносіїв;

з) капітальні трансферти.

III. Капітальні видатки на загальноосвітні школи включають:

а) оплату праці працівників бюджетних установ;

б) нарахування на заробітну плату;

в) придбання основного капіталу;

г) придбання предметів постачання і матеріалів;

ґ) створення державних запасів і резервів;

д) придбання землі і нематеріальних активів;

е) видатки на відрядження;

є) оплата послуг з утримання бюджетних установ;

ж) оплата комунальних послуг та енергоносіїв;

з) капітальні трансферти.

IV. Джерелами фінансування вищих закладів освіти є:

а) кошти державного бюджету;

б) кошти, одержані за навчання, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, відповідно до укладених договорів;

в) плата за надання додаткових освітніх послуг;

г) кошти, одержані за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані закладом освіти на замовлення підприємств, установ, організацій та громадян;

ґ) доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, спортзалів і обладнання;

д) дотації місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

е) кредити та позички банків, дивіденди від цінних паперів і доходи від розміщення на депозитних вкладах тимчасово вільних позабюджетних коштів;

є) валютні надходження;

ж) добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, окремих громадян.

V. Видатки на охорону здоров’я згідно з економічною класифікацією включають:

а) поточні видатки;

б) перспективні видатки;

в) стратегічні видатки;

г) форвардні видатки;

ґ) ф'ючерсні видатки;

д) капітальні видатки.

VI. Охорона здоров'я – це:

а) комплекс заходів та засобів, необхідних для забезпечення здоров'я, активної життєдіяльності та працездатності людини;

б) система закладів та установ, метою діяльності яких є забезпечення здоров'я та працездатності людини;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

VII. Випуск спеціалістів вищими навчальними закладами та технікумами передбачається кожного року, виходячи з:

а) чисельності студентів на випускних курсах та відповідних курсах в кожному році;

б) чисельності зарахованих студентів на перший курс;

в) можливого відсіву студентів і учнів технікуму, який відбувається в навчальних закладах щорічно;

г) правильні відповіді «а» і «б»;

ґ) правильні відповіді «б» і «в»;

д) правильні відповіді «а» і «в»;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

Література [5-7; 11; 16; 20; 24; 25]

Тема 15. Державна молодіжна політика в Україні

1. Сутність державної молодіжної політики.
2. Молодь і молодіжна політика.
3. Проблеми молоді в сучасному світі.
4. Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та напрями їх діяльності.
5. Особливості соціального захисту молоді.

6. Шляхи вдосконалення державної молодіжної політики в Україні.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність державної молодіжної політики.
2. Назвіть базові чинники соціального захисту молоді.
3. Визначте основні принципи формування законодавства про державну молодіжну політику.
4. Охарактеризуйте державну молодіжну політику як складову соціальної політики.
5. Які Ви знаєте гарантії соціального захисту молодих громадян?
6. Яким чином здійснюється фінансування молодіжної соціальної політики?
7. Визначте проблеми молоді в сучасному світі.
8. Що належить до психолого-педагогічної допомоги?

Теми рефератів:

1. Державна молодіжна політика в Україні.
2. Основні напрямки соціального захисту молоді в Україні.
3. Регіональні особливості державної молодіжної політики.
4. Взаємодія місцевих органів влади з органами місцевого самоврядування з молодіжної політики.
5. Шляхи реформування державної молодіжної політики в Україні.
6. Зарубіжний досвід державної молодіжної політики.

Тестові завдання:

І. Молодь — це:

а) соціально-демографічна група, відокремлена на основі сукупності вікових характеристик і особливостей соціального стану;

б) соціальна-демографічна, найбільш активна група людей віком до 35 років;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

ІІ. Молодіжна політика — це:

а) певна система ідей, теоретичних положень стосовно місця, ролі та перспектив молоді в суспільстві, закріплених у законодавчих, нормативних актах, інших

документах, а також діяльністю суб'єктів молодіжної політики щодо втілення цих теоретичних положень у реальність;

б) це системна діяльність органів влади у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

III. Державна молодіжна політика — це:

а) певна система ідей, теоретичних положень стосовно місця, ролі та перспектив молоді в суспільстві, закріплених у законодавчих, нормативних актах, інших документах, а також діяльністю суб'єктів молодіжної політики щодо втілення цих теоретичних положень у реальність;

б) це системна діяльність органів влади у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

IV. Головними принципами державної молодіжної політики є:

а) повага до поглядів молоді та її переконань;

б) надання права і залучення молоді до безпосередньої участі у формуванні й реалізації політики та програм, що стосуються суспільства взагалі і молоді зокрема;

в) правовий та соціальний захист молодих громадян, перш за все осіб, які не досягли 18 років, з метою створення необхідних стартових можливостей для їх

повноцінного соціального становлення та розвитку;

г) сприяння ініціативі та активності молоді в усіх сферах життєдіяльності суспільства;

ґ) правильні відповіді “а” і “б”;

е) усі відповіді правильні.

V. Головними напрямами державної молодіжної політики Україні є:

а) розвиток і захист інтелектуального потенціалу молоді, поліпшення умов і створення гарантій для здобуття молоддю освіти, спеціальної професійної підготовки та перепідготовки;

б) забезпечення зайнятості молоді, її правового захисту урахуванням економічних інтересів, професійних і соціальних можливостей суспільства;

в) створення умов для оволодіння духовними і культурними цінностями українського народу та для безпосередньої участі молодих людей у їх відродженні і розвитку, в охороні відтворенні навколишнього природного середовища;

г) формування у молоді почуття національної гордості, патріотизму, готовності захищати суверенітет України;

ґ) охорона здоров'я молоді, формування у неї глибокої потреби духовному і фізичному розвитку, вжиття інших заходів, які забезпечували здоровий генофонд народу України;

д) усі відповіді правильні.

Література [1; 15; 16; 20; 24-27]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1.*Алфьоров М. А.* Соціальна політика в Україні: навч. посіб. / М. А. Алфьоров, В. І. Альохін, І. П. Бідзюра, О. Г. Карпенко. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2014. – 272 с.

2.*Березовська-Чміль О.* Соціальна політика та механізми її реалізації в Україні (політологічний аналіз): монографія / Олена Березовська-Чміль; Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника. - Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім.

В. Стефаника, 2013. - 167 с.

3. *Бойко М. Д.* Право соціального забезпечення України. Навч. посіб. / М. Д. Бойко. – К.: Атіка, 2006. – 380 с.

4. *Бюджетний* кодекс України від 8 липня 2010 р. №2456-VI / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, №50-51, ст.572.

5.*Державне* управління охороною здоров'я в Україні: генезис, проблеми та шляхи реформування. - К., 2001. - 358 с.

6.*Закон* України «Про освіту» від 23 травня 1991 р. №1060 – XII // ВВР, 1991, №34, ст.451.

7.*Закон* України «Основи законодавства про охорону здоров’я» від 19 листопада 1992 р. №2801. – XII // ВВР, 1993, №4, ст.19.

8.*Закон* України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов’язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці” від 28.12. 2014 №77-VIII / ВВР України. - 2015. - №11. - Ст.75.

9.*Закон* України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування” від 23.09.1999 №1105-XIV / ВВР України. - 1999. - №46-47. - Ст.403. (до 01.01. 2001 р. цей закон мав назву *Закон* України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23.09.1999).

10. *Закон* України “Про зайнятість населення” від 05.07. 2012 №5067-VI / ВВР України. - 2013. - №24. - Ст.243.

11. *Закон* України «Про загальну середню освіту» від 13 травня 1999 р. №651 – XIV // ВВР, 1999, №28, ст.230.

12. *Закон* України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - №24. - Ст.170.

13. *Закон* України “Про недержавне пенсійне забезпечення” від 09.07. 2003 №1057-IV / ВВР України. - 2003. - №47-48. - Ст.372.

14. *Закон* України “Про пенсійне забезпечення” від 05.11. 1991 №1788-XII / ВВР України. - 1992. - №3. - Ст.10.

15. *Законодавство* України про соціальний захист населення: [збірник] / упоряд. О. М. Роїна. - 6-те вид., перероб. і доп. - К.: КНТ, 2008. - 558 с.

16. *Іщенко М. П.* Соціальна і гуманітарна політика: навч.-метод. посіб. / М. П. Іщенко, А. О. Овчаренко, Я. В. Подолян; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. - Черкаси: [Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького], 2011. - 399 с.

17. *Корецька С. О.* Соціальна політика України: теорія, методологія, механізми реалізації: монографія / С. О. Корецька; Донец. держ. ун-т упр. - Донецк: Юго-Восток, 2009. - 445 с.

18. *Лопушняк Г. С.* Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України: монографія / Г. С. Лопушняк ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2011. - 372 с.

19.*Право* соціального забезпечення України: підручник / [Пилипенко П. Д. та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - 4-те вид., перероб. і допов. - К.: Ін Юре, 2014. - 476 с.

20. *Соціальна* і гуманітарна політика = Social and humanitarian policy: підручник / [В. П. Трощинський та ін.]; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Київ : НАДУ, 2016. - 790 с.

21. *Хаустова В. Є.* Соціальна політика в регіонах України: монографія / В. Є. Хаустова, О. І. Омельченко. - Х.: ІНЖЕК, 2012. - 425 с.

22. *Четверікова Л. О.* Соціальна політика: навч. посіб. / Л. О. Четверікова ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Філос. ф-т, каф. політології. - Л.: Сорока Т. Б., 2014. - 217 с.

23. *Шевчук П. І.* Соціальна політика: навч. посіб. / П. І. Шевчук. – Л.:Світ, 2005. – 400 с.

24. *Шевчук П. І.* Соціальна та гуманітарна політика: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Петро Шевчук; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2014. - 319 с.

Додаткова

25. *Головатий М. Ф.* Соціальна політика і соціальна робота. Термінологічний

словник-довідник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.

26. *Державна* молодіжна політика в Україні: довідник термінів та понять законодавства / авт.-упоряд. Є. І. Бородін. - 3. вид. доп. і перероб. - Д. : Днепррост, 2006. - 348 с.

27. *Кжаклевська Є.* Молодіжна політика в Україні: висновки команди міжнар. оглядачів Ради Європи / Ева Кжаклевска, Говард Вільямсон. - Strasbourg : Вид-во Ради Європи, 2013. - 187 с.

28. *Іваськевич І. О.* Організація соціального забезпечення. Курс лекцій / І. О. Іваськевич. – Тернопіль, 2003. – 104 с.

29. *Садова У. Я.* Соціальна політика в Україні: регіональні дослідження і перспективи розвитку: монографія / У. Я. Садова. – Л.: ІРД НАН України, 2005. – 408 с.

30. *Семигіна Т. В.* Порівняльна соціальна політика: навч. посіб. – К.: МАУП, 2005. – 276 с.

31. *Соціальна* політика. Навч. посіб. – Чернівці: Прут, 2003. – 151 с.

32. *Шевчук П. І.* Європейська соціальна політика: економічні та правові аспект / Петро Шевчук, Оксана Головко-Гавришева ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при ПрезидентовіУкраїни. - Л. : Ліга-Прес, 2010. - 221 с.

33. *Шевчук П. І.* Соціальна політика та соціальна безпека людини. Навч. посіб. / П. І. Шевчук. – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2003. – 203 с.

34. *Яременко О. О.* Соціальна політика. Теоретико-методологічні основи дослідження процесів формування та ефективності реалізації. Монографія. Статті. Виступи. Інтерв'ю / О. О. Яременко. – К.: КНЕУ, 2006. – 480 с.

35. *Ярова Л. В.* Соціальна політика України в контексті європейської інтеграції [Текст] : монографія / Л. В. Ярова ; Держ. закл. "Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського". - О. : Фенікс, 2011. - 318 с.

-